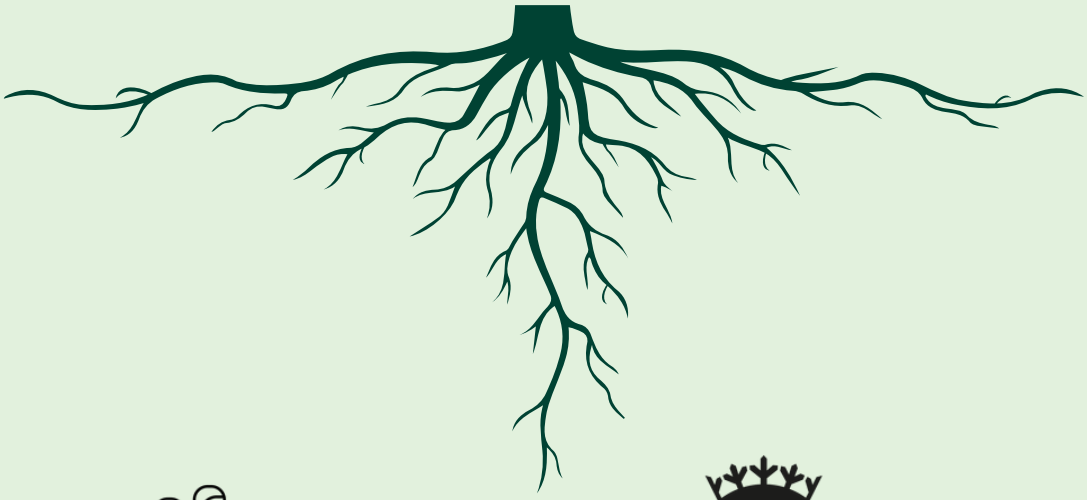

KANTOJA METSÄSTÄ

Opas rakentavampiin metsäkeskusteluihin

ERÄTAUKO SÄÄTIÖ

METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ

Mitä opas sisältää?

Mistä oppaassa on kyse? 1
Mikä rakentava ja syvempään ymmärrykseen tähtäävä keskustelu? 2
Askel askeleelta kohti rakentavaa keskustelua 5
Askeleet rakentavuuteen ja tasavertaisuuteen keskustelun aikana 10
“Saman keskustelun äärelle” -aloitussanat 14
Keskustelukortti: valmis sanoitus 15
Rakentavan keskustelun pelisäännöt 16
Keskustelukortti: vaiheet ja mitä niiden aikana tapahtuu 17
Kysymyspankki 18
Aihepankki 19
Hyvä pitää mielessä 22
Kerro meille järjestämästäsi keskustelusta 24

Toteuttajan opas

Hei, tervetuloa parantamaan keskustelukulttuuria Suomessa! Silmäilet juuri rakentavan keskustelun tukimateriaalipakettia, joka on Erätauko-säätiön koordinoiman hankkeen tuotos. Hankkeen on rahoittanut Metsämiesten Säätiö. Materiaali on kehitetty yhteistyössä metsäalan eri toimijoiden kanssa. Kehittäjäryhmään kuuluvilla on taustaa oppilaitoksissa niin ammattilaisena kuin opiskelijana, mediakentällä, järjestöissä, metsänomistuksessa sekä metsäteollisuudessa. Tässä kohtaa kuuluukin todeta iso kiitos jokaiselle panoksensa antaneelle.

Mistä oppaassa siis on kyse?

Opas toimii tukimateriaalina rakentavaan ja syvempään ymmärrykseen tähtäävän keskustelun käynnistämiseksi ja käymiseksi nimenomaan metsäalalla Suomessa. Voit hyödyntää opasta monipuolisesti eri ympäristöissä – opiskelijoiden kanssa opetustilanteissa, työyhteisön arjessa, sidosryhmien kanssa käytävissä keskusteluissa sekä erilaisissa tapahtumissa.

> Silmäilet siis työkalua, jonka avulla voidaan harjoitella keskustelutaitoja, luoda yhteisen ajattelun paikkoja ja edistää hyvää keskustelukulttuuria.

Vuonna 2025 julkaistun tutkimuksen mukaan metsäammattilaiset kokevat laajasti tyytymättömyyttä metsäuutisointiin sekä metsiin liittyvään keskusteluun. Metsämiesten Säätiön tilaaman tutkimuksen mukaan 80 % on tilanteeseen tyytymättömiä ja peräti 93 % kokee metsäuutisoinnin ja -keskustelun vahvasti polarisoituneeksi. (Taloustutkimus Oy 2025.)

Huomaat opasta lukiessasi, että termit *rakentava* ja *syvempi ymmärrys* mainitaan monta kertaa. Tähän on yksinkertainen syy, sillä kolme neljästä Suomessa asuvasta ihmisestä kertoo nauttivansa syvällisistä keskusteluista, ja lähes saman verran kertoo nauttivansa päästessään oppimaan toisten ajatuksista. 68 prosenttia kertoo seuraavansa mielellään muiden keskusteluja, ja 61 prosenttia kaipaa lisää tilaisuuksia rauhallisiin keskusteluihin. (Hyvin sanottu -hanke 2025.)

Opasta hyödyntämällä et siis tee työtä pelkästään keskustelukulttuurin haasteiden ratkaisemiseksi, vaan ennen kaikkea keskustelukulttuurimme parhaiden puolien vahvistamiseksi, rakentavan keskustelun mahdollisuuksien luomiseksi ja ihmisten innostamiseksi liittymään mukaan keskusteluun – metsästä ja metsäalalla Suomessa. Kiitos, kun käärit hihat ylös ja osallistut talkoisiin.

Opas sisältää

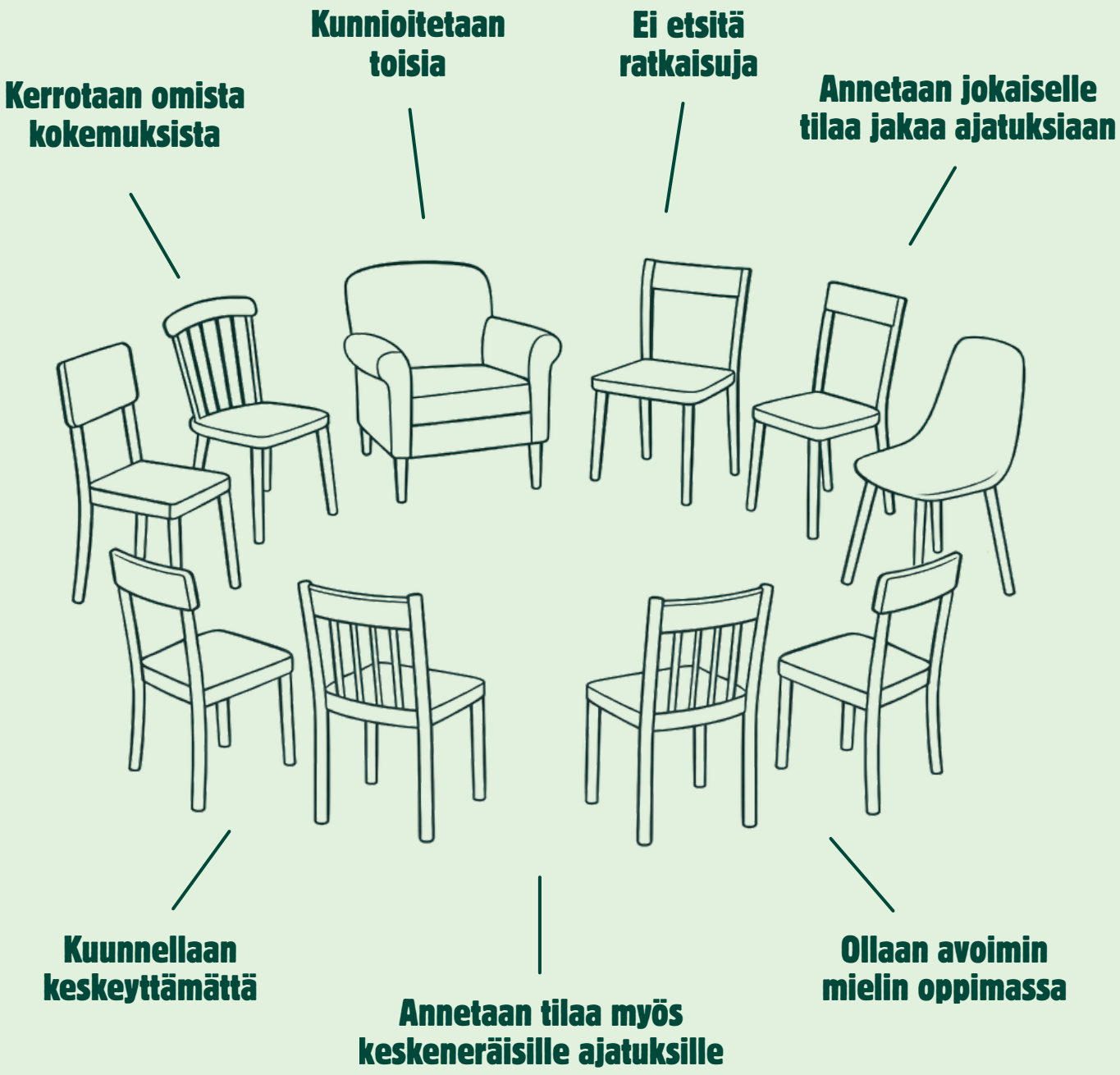
- Askel askeleelta ohjeistuksen oman rakentavan keskustelun toteuttamiseksi
- Valmiit rakentavan keskustelun käsikirjoituskortit
- Rakentavan keskustelun pelisäännöt
- “Saman keskustelun äärellä” -aloitussanat keskustelulle
- Yleisten keskustelussa esitettävien kysymysten kysymyspankin
- Metsäalaa koskevan yleisen keskustelunaihepankin
- “Hyvä pitää mielessä” -listan

Mikä rakentava ja syvempään ymmärrykseen tähtäävä keskustelu?

Kaikella keskustelulla mihin oppaassa viitataan tarkoitetaan yksinomaan keskustelua, jossa tavoitteena on ymmärtää keskusteltavaa asiaa, itseä ja muita paremmin. Keskustelun tavoitteena ei ole ratkaisujen etsiminen. Jokaisen osallistujan tulisi saada osallistua keskusteluun ja kertoa omista havainnoistaan, kokemuksistaan ja näistä kumpuavista näkökulmistaan. Keskustelulla ei siis tarkoiteta tässä yhteydessä edunvalvontaa, väittelyä tai neuvottelua. Tavoite on aina syvemmän ymmärryksen rakentaminen.

> Voimme siis jättää päätöksenteon, ratkaisujen etsimisen, voittamiseen tähtäämisen ja oikeassa olemisen mukanaan tuoman taakan, ja keskittyä rauhassa ajattelemaan ja oppimaan yhdessä - keskustelemaan. Tervetuloa mukaan!

Rakentavan keskustelun elementit

Mikä Erätauko-säätiö?

Erätauko-säätiön tarkoituksena on yhdessä muiden dialogista kiinnostuneiden tahojen kanssa muuttaa keskustelukulttuuri Suomessa rakentavammaksi, vähentää yhteiskunnan jakautumista, lisätä ihmisten osallisuutta yhteiskuntaan ja vahvistaa demokratiaa.
www.eratauko.fi/

Mikä Metsämiesten säätiö?

Vuodesta 1948 metsäalan ammattilaisten, metsänomistajien ja muiden metsän ystävien kanssa kehittämässä metsäalaa ja alalla työskentelevien työhyvinvointia apurahoin ja stipendein.

Hankkeen on rahoittanut Metsämiesten Säätiö. Lahjoitukset ja säätiöfuusiot ovat tärkeä osa Säätiön yleishyödyllisen toiminnan vaikuttavuutta. Lisätietoa www.mmsaatio.fi

ERÄTAUKO SÄÄTIÖ

METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ

Askel askeleelta kohti rakentavaa keskustelua:

Ennen keskustelua

Hyvin suunniteltu on enemmän kuin puoliksi tehty. Tämä pätee, kun on kyse rakentavan ja tasavertaisen keskustelun toteuttamisesta. Onneksi kyse ei ole mistään monimutkaisesta, vaan päinvastoin, yksinkertaisten palikoiden kasaamisesta. Muistamalla nämä yksinkertaiset asiat, pidämme huolen siitä, että saamme keskusteluistamme mahdollisimman paljon irti. Tavoitteeseen päässyt keskustelu on usein seurausta sitä ennen huomioiduista asioista. Kannattaa siis lähteä liikkeelle pohtimalla vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

Miksi järjestän tämän keskustelun?

Sillä, mitä keskustelulla tavoitellaan, on merkitystä. Rakentavaan ja syvempään ymmärrykseen tähtäävä keskustelu on oiva keino luoda ja vaalia suhteita ja yhteyttä ihmisten sekä toimijoiden välillä. Tämänkaltaisen keskustelun kautta voidaan myös pysähtyä käsittelemään tiettyjä aiheita ja oppimaan niistä lisää joko paikallisesti oman yhteisön kesken, tai omien kupliemme ulkopuolelta tulevien ihmisten kanssa, joita käsiteltävä aihe koskettaa. Keskustelua kannattaa käydä aina, ei pelkästään niinä hetkinä, kun kohtaamme ilmiselviä ristiriitatilanteita.

Tulisiko meidän tulla toisillemme tutuiksi ja kuulla säännöllisemmin toistemme kuulumisia? Vai onko tärkeämpää tässä hetkessä pysähtyä käsittelemään jotain tiettyä aihetta yhdessä? Syvempään ymmärrykseen tähtäävä rakentava ja tasavertainen keskustelu on erinomainen vastaus kumpaankin, sillä tavoitteena ei ole voittaa, tehdä edunvalvontaa, väitellä taikka tähdätä yksimielisyyteen.

> Tavoite on oppia ja ajatella yhdessä – kuunnella ja jakaa. Yhteyksien ja luottamussuhteiden rakentaminen auttavat meitä tekemään mahdollisimman hyviä päätöksiä ja ratkaisemaan asioita toisena ajankohtana.

Mistä aiheesta tulisi keskustella?

Halutessasi mukaan laajan joukon osallistujia, on hyvä miettiä kaikkia koskettavaa yhteistä aihetta. Oli aihe sitten ilmiö, muutos tai vaikkapa ongelma, on hyvä, että kaikilla on mahdollisuus jakaa tähän liittyviä havaintojaan ja kokemuksiaan. Arkinen aihe on usein myös erinomainen keskustelunaihe. Jos keskustelijat ovat jo tiedossa, mieti mikä aihe koskettaa kaikkia. Jos aiheen keksiminen on hankalaa, voit aina kysyä myös osallistujilta itseltään, että mistä olisi heidän mielestään tärkeää käydä keskustelua.

Kuka voisi ohjata keskustelumme?

Tärkeitä keskustelun ohjaajan ominaisuuksia ovat kyky ja tahto antaa osallistujille tilaa käydä keskustelua ja luottaa osallistujiin keskustelijoina. Nämä ovat siis harjoiteltavia taitoja, joten usein kuka tahansa halukas voi ohjata keskustelun. Ohjaajan tulee aina näyttäytyä osallistujille tasapuolisena. Keskustelulle ei tarvitse etsiä johtajaa, vaan ohjaajan, kenen tehtävä on palvella keskustelua.

Missä järjestän keskustelun?

Hyvä sääntö on, että mene sinne missä osallistujat ovat. Onko tapahtumia tai tilaisuuksia, joissa metsäalan toimijat kokoontuvat ja ovat halukkaita käymään keskustelua keskenään heille tärkeistä asioista? Tällaisia voivat olla esimerkiksi messut, seminaarit, tilaisuudet oppilaitoksissa jne. Tavoittaaksesi vaikkapa tietyllä alueella asuvia ihmisiä tai tiettyyn ammattikuntaan kuuluvia, mene heidän luokseen. Kannattaa myös kysyä keskustelijoilta itseltään, että missä heidän olisi hyvä osallistua keskusteluun.

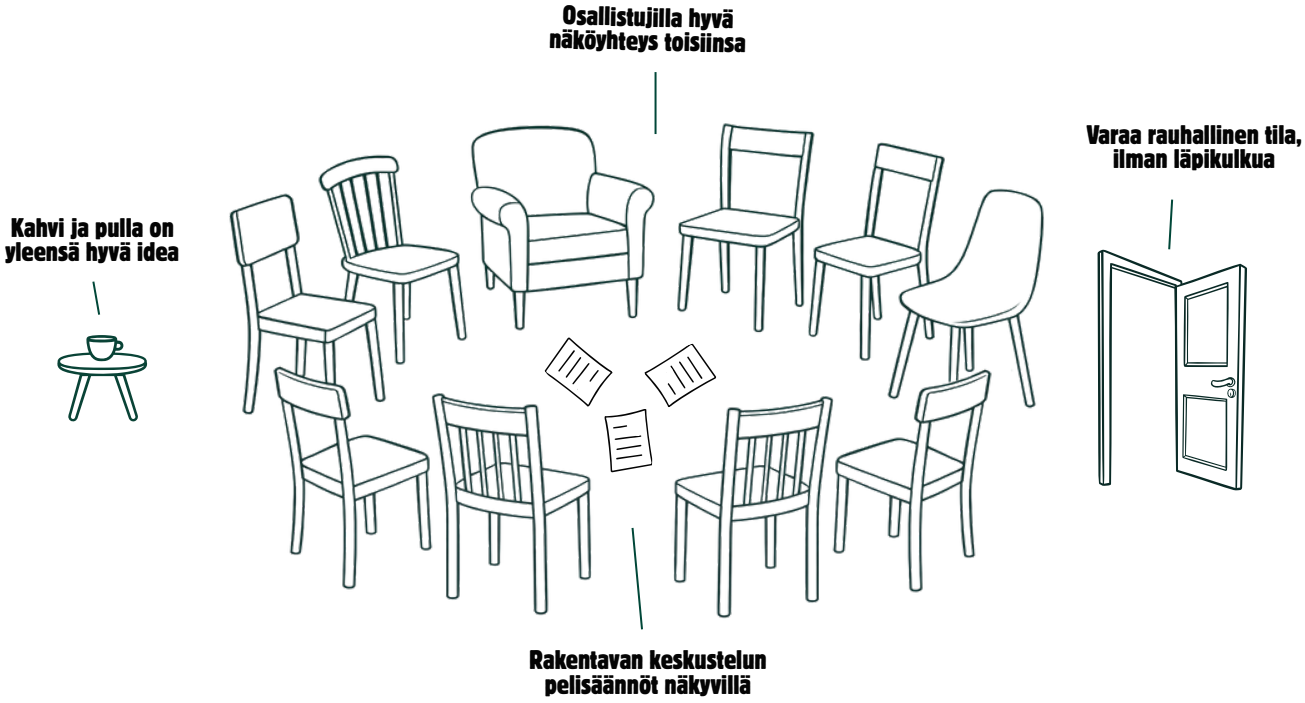
Milloin ja missä keskustelumme tulisi tapahtua?

Aika ja rauhallinen ympäristö petaavat pedin rakentavalle ja syvempään ymmärrykseen tähtäävälle keskustelulle. Mitä vähemmän kiireen tuntua, niin sen parempi. Huomioi tämä myös keskustelun paikkaa pohtiessa. Monia rakentavia ja hyviä keskustelutilaisuuksia järjestetään myös metsässä. Laavu tai metsäpirtti voi hyvin korvata luokka- tai kokoushuoneen. Keskustelu on siis hyvä toteuttaa rauhallisessa paikassa ja varata sille oma aika, jolloin ei tapahdu muuta. Näin saamme karistettua kaiken kiireen tunnun pois. Kaikille täydellistä aikaa tai paikkaa ei välttämättä aina löydy, mutta riittävän hyvä riittävän monelle on jo hyvä.

Mitä tärkeää huomioitavaa liittyy tilaan ja asetelmaan?

Osallistujien tulisi voida kohdata toisensa keskusteluringissä. Näin he säilyttävät koko keskustelun ajan hyvän näköyhteyden toisiinsa. Tämä tukee kohtaamista ja tekee asetelmasta tasavertaisemman. Jos keskustelu järjestetään kokoushuonessa, siirtäkää keskellä oleva pöytä keskustelun ajaksi sivuun. Jos pöytien siirtäminen ei ole mahdollista, asettautukaa rinkiin pöydän ympärille siten, että kaikki näkevät toisensa hyvin. Tyhjätkää pöytä tavaroista, jotta mikään ei vie huomiota itse keskustelulta.

Miten suunnittelen keskustelun kysymykset?

Kysymysten muotoilu tukee keskustelun pysymistä oikeilla raiteilla. Kun keskustelun tavoitteena on väittelyn, edunvalvonnan tai oikeassa olemisen sijaan syvemmän ymmärryksen rakentaminen, tulisi kysymystenkin olla muotoiltu siten. Vältetään siis vastakkainasettelevia tai ratkaisukeskeisiä kysymyksiä. Suositaan kysymyksiä, joissa kysytään kokemuksista, havainnoista, tuntemuksista ja näistä kumpuavista näkökulmista. Jokaisen esitettävän kysymyksen tulisi myös olla sellainen, jota osallistujat voivat pohtia yhdessä. Vältetään siis suunnittelemasta etukäteen sellaisia kysymyksiä, jotka voidaan esittää vain yhdelle osallistujalle. Näin ohjaamme keskustelua pysymään tavoitteen mukaisena.

Löydät konkreettisen esimerkin kysymyksen muotoilusta sivulta 18.

Kuinka paljon aikaa keskustelulle tulisi varata?

Varaa keskustelulle vähintäänkin 45 min, mutta mieluusti 120 min. Syvempään ymmärrykseen tähtäävällä keskustelulla ei tule olla usean kohdan asialistaa, vaan kyse on nimenomaan pureutumisesta ajan kanssa tiettyyn aiheeseen ja sen tarkasteluun eri näkökulmista käsin ja eri kysymysten avulla. Keskustelun on määrä tarjota osallistujalle kiireen tunnun sijaan rauhallisuutta ja pysähtymistä. On tärkeää, että pidämme mielessä mistä keskustelussa on kyse ja mihin se liittyy.

Kuinka monta osallistujaa keskustelussani tulisi olla?

Hyvä osallistujamäärä on **5-12 henkilöä**, jos keskustelulle on varattu aikaa **45-120 min**. Hyvä ja oivalluksia synnyttävä keskustelu voi toteutua hyvin pienelläkin ryhmällä. Syvempään ymmärrykseen tähtäävän keskustelun suola on kuitenkin eri näkökulmien esiintuominen ja näiden pohtiminen.

Kuinka kutsun osallistujia mukaan?

Soittamisella on hyvä lähteä liikkeelle. Henkilökohtainen kutsu on usein paras kutsu. Soittaminen, oveen koputtaminen, mukaan kutsuminen sähköpostilla tai tekstiviestillä voivat kaikki olla toimivia keinoja. Yksi ja sama keino ei välttämättä toimi kaikille, mutta henkilökohtainen kutsuminen on kuitenkin hyväksi todettu tapa. Jonkun kohdalla tämä voi tarkoittaa yhtä sähköpostia, ja toisen kohdalla kolmea puhelua.

Ihmisiä tavoittaa hyvin myös yhteisöjen, kuten yhdistysten ja harrastusporukoiden kautta. Keskusteluja voi ja kannattaa toteuttaa myös jo olemassa olevien ryhmien kanssa, kuten työyhteisöissä tai oppilaitoksessa.

Mitä keskustelijoiden olisi hyvä tietää jo ennen keskustelua?

Ajan, paikan ja keskustelunaiheen lisäksi on hyvä avata keskustelijoille jo kutsuttaessa, että mihin keskustelussa pyritään ja mihin siinä ei pyritä, jotta osallistujat tietävät mihin he ovat tulossa ja mitä heiltä odotetaan. Näin kaikki saapuvat samaan keskusteluun ja jakavat sen ajan yhteisen ja saman tavoitteen. Mikäli järjestäjä hyödyntää keskustelussa esiin nousevia asioita jossain jatkotyöstössä, on tästäkin tärkeää mainita jo ennen keskustelua.

Jos keskustelun toteuttamiseen ei sisälly erikseen osallistujien kutsumista, niin voit hyvin viestiä yllä mainitut vaikkapa tervetulotoivotuksen merkeissä. Keskustelun alkaessa jokaiselle osallistujalle tulisi olla selkeää, mikä on keskustelun tavoite. Toimimalla näin annamme osallistujille työkaluja osallistumiseen.

Keskustelun polku

Rakentavaan

Kiitokset

Oivalluskierros

Yhteinen keskustelu

Esittäytymiskierros

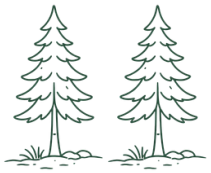
Keskustelun pelisäännöt

Keskustelun aloitussanat

Asettautuminen keskustelurinkiin

Askeleet rakentavuuteen ja tasavertaisuuteen keskustelun aikana

Askeleet muodostavat keskustelulle rakenteen, jonka on tarkoitus edesauttaa keskustelun käymistä avaamalla keskustelua ja tukemalla kaikkien osallistumista. Keskustelun rakenne koostuu niin ikään yksinkertaisista, mutta tärkeistä palikoista, jotka meidän on hyvä pitää mielessä.

Osallistujat asettuvat keskustelurinkiin

On tärkeää, että keskustelijoilla on hyvä näköyhteys toisiinsa, sillä tämä tukee yhteisen keskustelun syntymistä ja tuo kohtaamisen kaiken keskiöön.

Osallistujien kanssa käydään läpi “Saman keskustelun äärelle” -kortista löytyvät aloitussanat

Rinkiin asettumisen jälkeen ohjaaja lukee ääneen “saman keskustelun äärelle” -aloitussanat (sivu 14), tai antaa osallistujille tehtäväksi lukea aloitussanat itsenäisesti. Aloitussanat selkeyttävät mihin keskustelun aikana pyritään ja mihin ei tule pyrkiä. Tämä on tärkeää, sillä ymmärrys yhteisestä tavoitteesta tekee keskustelustakin yhteisen.

Tavoite on oppia yhdessä ja syventää ymmärrystä itsestä, muista sekä aiheesta rakentavan ja tasavertaisen keskustelun kautta. Tavoite ei ole voittaa, väitellä, tehdä edunvalvontaa, neuvotella eikä etsiä aktiivisesti ratkaisuja. Keskustelussa ei myöskään tarvitse pyrkiä samanmielisyyteen. Jokainen osallistuja voi osallistua keskusteluun omista kokemuksistaan, havainnoistaan ja näkökulmistaan käsin. Kenenkään ei tarvitse eikä tule edustaa kokonaista ryhmää. Keskustelu tehdään yhdessä.

Ohjaaja kertoo osallistujille kuka hän on ja mikä hänen rooli on keskustelun ohjaajana

Keskustelun ohjaajan tehtävä on jakaa puheenvuoroja ja tarpeen vaatiessa rajata puheenvuoroja, jotta kaikkien ääni tulee keskustelussa kuuluviin. Ohjaaja palvelee keskustelua tukemalla keskustelun tasavertaisuutta ja jokaisen osallistumista keskusteluun. Ohjaaja ei ole yksi osallistujista, vaan hän keskittyy keskustelun aikana pelkästään ohjaamaan keskustelua.

Rakentavan keskustelun pelisääntöjen läpikäynti ja niihin yhdessä sitoutuminen

Käymällä läpi rakentavan keskustelun pelisäännöt kohta kohdalta ja sitoutumalla näihin, tulee vastuu keskustelusta jaetuksi kaikkien osallistujien kesken. Vastuu keskustelusta ei siis ole yksin ohjaajalla. Pelisääntöjen tehtävä on tukea ja vapauttaa keskustelua, ei rajoittaa.

Osallistujien esittäytyminen lämmittelykysymyksen avulla

Keskustelussa pyritään tasavertaiseen kohtaamiseen ja on tärkeää, että jokainen osallistuja saa osallistua omana itsenään eikä kenenkään ryhmän tai tahon edustajana. Osallistujia ohjeistetaan esittäytymään kertomalla kutsumanimi ja vastaamalla samalla ohjaajan kaikille esittämään lämmittelykysymykseen. Lämmittelykysymyksen pohtiminen virittää tässä vaiheessa osallistujia pohtimaan ja jakamaan havaintoja ja kokemuksia sekä kuuntelemaan muita. Tämä vahvistaa laskeutumista keskustelun ääreen. Riittää, että lämmittelykysymys koskettaa keskustelunaihetta vain päällisin puolin.

Syventyminen keskustelunaiheeseen

Keskustelussa siirrytään eteenpäin aihetta koskevien kysymysten ääreen. Ohjaaja esittää kysymyksen kaikille. Yhteinen kysymys tekee myös keskustelusta yhteisen.

Aikaa kysymyksen pohdinnalle (oma pohdinta)

Ohjaaja ohjeistaa osallistujia oma pohdintaan. Oma pohdinta on tavallisesti kestoltaan 2-5 min. Oma pohdinta tuo keskusteluun lisää tasavertaisuutta, sillä osallistuja saa rauhassa miettiä ja kerätä kysymykseen liittyviä ajatuksiaan. Voit halutessasi toteuttaa oma pohdinnan aina esitetyn kysymyksen päätteeksi. Oma pohdintaa hyödyntämällä pidät huolen myös siitä, että keskustelussa tulee kuuluviin muutkin kuin nopeat osallistujat. Tämä tukee tasavertaisuutta.

Aikaa jakaa ajatuksia vierustoverin kanssa (pariporina)

Pariporina on kestoltaan 2-5 min. Jakamalla osallistujat pareihin ja pyytämällä heitä jakamaan esitetystä kysymyksestä nousseita pohdintoja toisilleen, pidetään huoli siitä, että osallistujat pääsevät heti jakamaan ajatuksiaan. Pariporina on hyödyllinen etenkin silloin, kun osallistujaryhmä on iso ja/tai kun aikaa on rajatusti. Pariporina auttaa myös yhteiseen keskusteluun virittäytymistä.

Yhteinen keskustelu

Yhteisen keskustelun tulisi kattaa suurin osa keskustelulle varatusta ajasta. Yhteisen keskustelun aikana ollaan läsnä kuunnellen ja jakaen omia mielessä olevia asioita. Keskustelu rakentuu toisten puheenvuoroista heränneiden ajatusten jakamiseen ja kuuntelemiseen.

Kysy mielipiteiden sijaan havaintoja, kokemuksia, tuntemuksia ja näihin liittyviä ajatuksia

Tämä tukee näkökulmien esiintuomista ja syvempään ymmärrykseen pääsemistä sekä yhdessä ajattelua ja oppimista.

Pidä huoli, että kaikki pääsevät keskustelussa ääneen

Keskustelu tehdään yhdessä, joten on tärkeää, että kaikilla on tilaa ja aikaa jakaa näkökulmiaan. Keskustelu on siis jakamista, kuuntelemista ja kuullun pohtimista kaikkien kesken. Jos huomaat, että joku on jäämässä keskustelussa pelkästään kuuntelijan rooliin, niin muistathan tehdä hänelle tilaa esimerkiksi kysymällä erikseen häneltä pohdinnoista tai muistuttamalla yleisesti kaikkia siitä, että on tärkeää että jokainen tulee keskustelussa kuulluksi.

Rajaa tarvittaessa aktiivisimpia osallistujia

Aktiivinen osallistuminen on hyvä asia, mutta keskustelu ei ole vain yhden tai tiettyjen osallistujien kuulemista. Joku saattaa pyytää useita puheenvuoroja ja toinen saattaa käyttää toistuvasti pitkiä puheenvuoroja. Rajaamalla osallistujaa ohjaaja palvelee keskustelua ja sen tasavertaisuutta.

Vältä arvottamasta puheenvuoroja

Tasavertaisuutta tukee myös se, että ohjaaja ei omilla sanoillaan korosta yhden henkilön puheenvuoroa kehumalla puheenvuoron sisältöä, tai alenna toisen väheksymällä sanotun merkitystä. Hyvä tapa osoittaa arvostusta osallistujaa ja tämän puheenvuoroa kohtaan on kiittää osallistujaa jakamisesta puheenvuoron jälkeen.

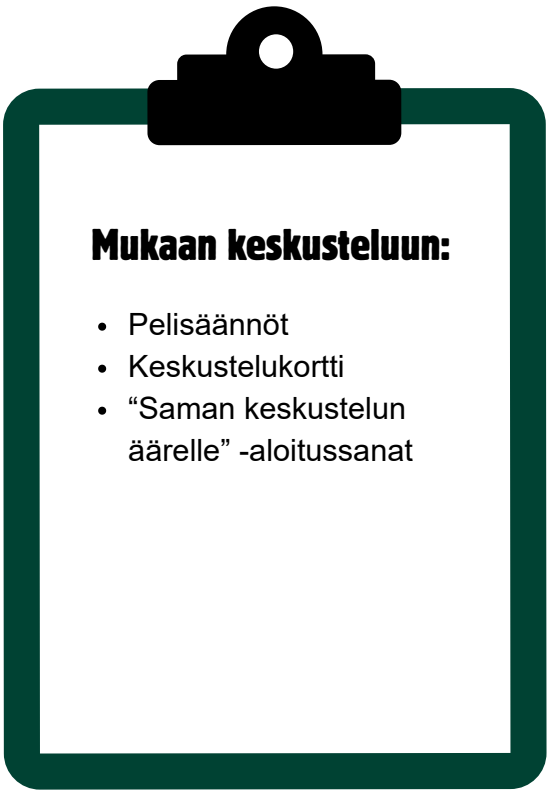
Oivallusten pohtiminen...

Kysymällä keskustelun päätteeksi, että “Mitä oivalluksia tai päällimmäisiä pohdintoja sinulle on tullut yhteisen keskustelumme aikana?” osallistujille tarjoutuu vielä keskustelun päätteeksi mahdollisuus kertoa pohdinnoistaan liittyen aiheeseen ja keskustelussa esiin nousseisiin näkökulmiin. Oivallus voi olla esimerkiksi jotain opittua uutta, parempi ymmärrys siitä, että miksi itse ajattelee kuten ajattelee, tai yleinen pohdinta liittyen keskustelun merkitykseen tai itseensä keskustelijana. Oivalluksia tapahtuu usein paljon myös keskustelun jälkeen. Oivallusten pohtiminen ja jakaminen on myös hyvä hetki miettiä yhdessä juuri käytyä keskustelua.

Keskustelun päättäminen

On tärkeää, että keskustelu päättyy annetun aikataulun mukaisesti. Näin kunnioitamme osallistujien aikaa. Mikäli keskustelua syntyy paljon ja aikataulu koetaan tiiviiksi, on tämän päälle hyvä alkaa rakentamaan jo seuraavaa keskustelua. Osallistujien kiittäminen keskustelun päätteeksi heidän osallistumisestaan ja keskustelulle antamastaan ajasta on tärkeää.

“Saman keskustelun äärelle” -aloitussanat

Hyvä keskustelu antaa paljon enemmän kuin se ottaa. Ryhmäkeskustelu antaa useasti sitäkin enemmän. On kuitenkin hyvin tärkeää, että jokainen osallistuja tietää mihin keskustelussa pyritään. Hyvä keskustelu rakentuu siis sen päälle, että tiedetään mistä ollaan keskustelemassa ja mikä on keskustelun tavoite. Näin keskustelulle varattu aika tulee käytetyksi parhaiten.

Kun osallistujat ovat asettautuneet paikoilleen, hetki aloitetaan käymällä läpi alta löytyvä teksti. Ohjaaja voi lukea tekstin ääneen kaikille, tai antaa tämän jokaiselle osallistujalle luettavaksi itsenäisesti. Ohjaaja voi esimerkiksi heijastaa tekstin näytölle, josta kaikki näkevät sen, tai teksti voi olla tulostettuna etukäteen ja jokainen osallistuja lukee tämän omalta paperilta. Tärkeintä on, että tekstin sisältö käydään läpi.

“Saman keskustelun äärelle”

Keskeytetään hetkeksi kaikki muu ja pysähdytään käymään keskustelua yhdessä. Keskitytään toisiimme.

Kiinnitetään keskustelun aikana huomiota siihen mitä puheenvuorossa oleva henkilö sanoo ja vältetään tekemästä oletuksia ja yleistyksiä. Ajatellaan ja opitaan aiheesta yhdessä jakamalla omia havaintojamme ja näkökulmiamme. Meidän ei tarvitse etsiä keskustelussa oikeaa eikä väärää vastausta. Eikä meidän tarvitse keskittyä väittelemään, pyrkiä kääntämään toisen ajattelua, eikä pyrkiä olemaan samaa mieltä. Tärkeintä on se, että pidämme mielemme avoimina ja uteliaina koko keskustelun ajan.

Pidetään koko keskustelun ajan yhdessä huoli siitä, että puheenvuorossa oleva henkilö saa rauhassa kertoa ajatuksistaan. Osallistutaan keskusteluun ja kerrotaan toisillemme aiheeseen liittyvistä keskustelun aikana heränneistä pohdinnoista. On tärkeää, että kaikki ovat läsnä koko keskustelun ajan sekä kuunnellen muita, että jakaen omia ajatuksia. Tällä tavoin syvennämme ymmärrystä ja opimme lisää niin aiheesta, muista kuin itsestämmekin. Se on keskustelumme tavoite.

Keskustelukortti: valmis sanoitus

Tämä keskustelukortti tukee sinua keskustelun ohjaamisessa. Voit hyödyntää korttia sellaisenaan, tai muokata sanoitusta omaan suuhusi ja keskusteluunne sopivammaksi. Valitse oppaan lämmittelykysymysten listasta mieleisesi esittäytymisen yhteydessä esitettävä kysymys.

Tervetuloa

Tervetuloa yhteiseen keskusteluumme. Nyt kun olemme asettautuneet paikoillemme, niin luen sinulle ensi töiksi seuraavan tekstin, joka saattaa meidät saman keskustelun äärelle. **TAI** ...annan sinulle ensi töiksi luettavaksi seuraavan tekstin. Voit lukea tekstin itsenäisesti.

Hienoa, mennään sitten eteenpäin. Keskustelemme siis seuraavaksi aiheesta **keskustelun aihe**. Minun nimeni on **etunimi** ja toimin keskustelun ohjaajana. Voidaan sopia, että minä jaan puheenvuoroja ja tarpeen vaatiessa myös rajaan niitä. On tärkeää, että jokainen voi osallistua keskusteluun. Käydään keskustelu luottamuksellisesti. Voit kertoa, että olit mukana keskustelussa, mutta ei jaeta eteenpäin ilman lupaa sellaista, mistä toisen osallistujan voisi tunnistaa.

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

Hyödynnetään keskustelussa yhteisiä pelisääntöjä, jotka auttavat meitä pysymään keskustelun tavoitteessa. Käydään nämä nyt yhdessä läpi. (Voit lukea säännöt kortin kääntöpuolelta). Sitoudutaan yhdessä sääntöihin keskustelun ajaksi. Sopiiko näin?

Esittäytyminen

Käydään nyt tiivis esittäytymiskierros. Riittää, että esittäydyt etu-/kutsumanimelläsi. Jaa myös **lämmittelykysymys**. Edetään vaikka järjestyksessä myötäpäivään. Sopiiko että aloitetaan tästä minun vierestäni? Ole hyvä.

Virittäytyminen keskusteluun - oma pohdinta / pariporina

Vielä kerran tervetuloa kaikille. Keskustelumme aihe on siis **aihe**. Kysynkin sinulta nyt, että **esitettävä kysymys**. Pohdi tätä tätä rauhassa itseksesi x min ajan. Voit halutessasi kirjoittaa ajatuksiasi paperille.

Jakaudutaan nyt pareihin. Riittää, että käännyt vierustoverin suuntaan. Kerro vierustoverillesi, että mitä ajatuksia sinulle tuli mieleen. Käytetään tähän x min aikaa. Pidetään huoli, että jokainen ennättää jakaa ajatuksiaan parilleen.

Yhteinen keskustelu

Noin, nyt voimme siirtyä yhdessä eteenpäin. Pyysin sinua pohtimaan esittämääni kysymystä. Mitä ajatuksia sinulla tuli mieleen? Tartu nyt vaikkapa yhteen ajatukseen, joka tuli mieleesi. Lähdetään sillä yhdessä liikkeelle.

Tehdään siten, että pyydetään puheenvuoroa esimerkiksi viittaamalla. Kannustan jo tässä vaiheessa jokaista liittymään mukaan keskusteluun ja pohtimaan, että ovatko mieleesi tulleet asiat samanlaisia vai erilaisia, millä tavoin ja miksi näin?

Syventyminen

Mennään nyt hieman eteenpäin. Jaoit ajatuksiasi aikaisempaan kysymykseen liittyen. Onko tähän liittyen vielä jotain sellaista, mikä oli mielessä, mutta mikä ei tullut sanoitetuksi kenenkään toimesta?

Nyt tahdon kysyä sinulta, että **esitettävä kysymys**. Mitä sinulla tulee mieleen tästä? (mahd. oma pohdinta tai pariporina)

(*Ohjaaja voi esittää keskustelun aikana useamman syventävän kysymyksen, riippuen siitä kuinka paljon aikaa on käytettävissä. Kuitenkin yksi kysymys kerrallaan.)

Oivallukset

Kiitos hyvästä ja rakentavasta keskustelusta! Minulla on esittää sinulle enää viimeinen kysymys. Mitä oivalluksia tai päällimmäisiä pohdintoja sinulle on tullut tämän yhteisen keskustelumme aikana? Voit pohtia tätä rauhassa pienen hetken (esim. 2-4min).

Noin, nyt pyydän sinua valitsemaan oivalluksen/oivallukset, jotka tahdot jakaa tässä myös muille. Toteutetaan oivallusten jako nyt vastapäivään. Sopiiko, että aloitetaan tästä minun vierestäni?

Kiitos ja lopetus

Olemme käyttäneet nyt x min yhdessä keskustellen aiheesta **keskustelun aihe**. Nyt meidän on aika päättää keskustelu. Kiitos jokaiselle osallistumisesta! Kuulen mielelläni, että miltä osallistuminen keskusteluun tuntui.

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

Rakentavan keskustelun pelisäännöt ovat tärkeä osa yhteistä keskustelua. Niihin sitoudutaan yhdessä ja ne muistuttavat meitä läpi keskustelun siitä minkä äärellä olemme ja miten keskustelua käydään. Säännöt ovat ennen kaikkea työkaluja osallistumiselle, ja niitä hyödynnetään aina. Sen sijaan, että ajattelemme sääntöjen auttavan meitä pelkästään yllättävissä ristiriitatilanteissa, meidän tulisi muistaa, että ne auttavat meitä ennen kaikkea lisäämään rakentavaa ja parempaa keskustelua. Pyri siihen, että säännöt ovat myös näkyvillä koko keskustelun ajan.

1 **Kuuntelen ymmärtääkseni, en keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja.**

”Jokaisella on tänään mahdollisuus kertoa rauhassa omia ajatuksiaan. Keskitytään siihen, mitä henkilö jolla on puheenvuoro sanoo. On tärkeää, ettemme keskeytä toisiamme, emmekä supise vierustoverin kanssa. Pidetään kännykät poissa ja keskitytään yhdessä tähän hetkeen sekä toisiimme.”

2 **Kerron omia havaintojani ja ajatuksiani.**

“Voit osallistua keskusteluun omana itsenäsi eikä sinun tarvitse edustaa ketään. Kuvaillaan keskustelussa esimerkiksi millä tavalla käsiteltävä asia näkyy tai vaikuttaa arkeen, minkälaisia havaintoja ja näkökulmia sinulla on aiheeseemme liittyen. Voit myös pohtia, että millä tavalla omat ajatuksesi ovat samanlaisia tai erilaisia kuin jollain toisella ja mistä ajattelet tämän johtuvan. Jaa sen verran, mikä tuntuu sinusta itsestäsi hyvältä.”

3 **Annan tilaa keskeneräisyydelle ja eri näkökulmille.**

“Tänään pohdimme yhdessä tätä teemaa ja siihen liittyviä näkökulmia. Sinulla ei tarvitse olla oikeita vastauksia tai suoria ratkaisuja. Meidän ei tarvitse olla keskustelun aikana eikä sen jälkeen samaa mieltä. Voit nostaa esiin asioita, jotka syystä tai toisesta ovat jääneet huomaamatta sekä kysyä suoraan toisten näkemyksiä.”

4 **Kunnioitan toisia ja keskustelun luottamuksellisuutta.**

“Käyttäydytään keskustelussa hyvien käytöstapojen mukaisesti. Sinun eikä kenenkään muunkaan ei tarvitse kuunnella epäkunnioittavaa puhetta itsestäsi tai kenestäkään muusta. Kunnioitetaan myös heitä, jotka eivät ole tänään paikalla. Keskustelussa ei tarvitse väitellä eikä voittaa. Pidetään keskustelu luottamuksellisena, jotta voimme puhua mahdollisimman vapaasti.”

Keskustelukortti: vaiheet ja mitä niiden aikana tapahtuu

Hyödynnä tätä keskustelukorttia, kun kaipaat pelkästään muistutusta keskustelun vaiheista ja niiden aikana läpikäytävistä asioista. Voit hyödyntää korttia sekä ennen keskustelua ihan vain muistinvirkistykseksi, että keskustelun aikana.

Tervetuloa ja alkusanat

- Ohjaaja toivottaa osallistujat tervetulleiksi ja osallistujien kanssa käydään läpi aloitussanat
- Ohjaaja kertoo keskustelun aiheen, kuka hän on ja mikä on hänen rooli keskustelussa

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

- Ohjaaja käy läpi rakentavan keskustelun pelisäännöt ja kertoo, että säännöt palvelevat niin osallistujia kuin keskustelua auttamalla keskustelua pysymään tavoitteen mukaisena. Sääntöjen läpikäynnin jälkeen ohjaaja varmistaa, että näihin voidaan sitoutua yhdessä koko keskustelun ajaksi.

Esittäytyminen

- Ohjaaja ohjeistaa osallistujia esittäytymään kukin vuorollaan tiiviisti jakamalla nimen ja vastaamalla esimerkiksi lämmittelykysymysten listasta valittuun kysymykseen. Mikäli aikaa on vähän ja/tai osallistujia on useampi, on hyvä pyytää osallistujia pitämään puheenvuorot tiiviinä.

Ensimmäinen kysymys

- Ohjaaja esittää kaikille ensimmäisen pääkysymyksen.

Oma pohdinta / pariporina

- Ohjaaja ohjeistaa osallistujia pohtimaan itsekseen juuri esitettyä kysymystä TAI
- Oma pohdinnan sijaan TAI tämän jälkeen ohjaaja ohjeistaa osallistujia jakamaan vierustoverille kysymykseen liittyviä ajatuksia.

Yhteinen keskustelu

- Ohjaaja ohjeistaa, miten puheenvuoroa pyydetään.
- Muistutus, että jokaisen äänellä on keskustelussa merkitystä. Keskustelu tehdään yhdessä.
- Ohjaaja seuraa puheenvuorojen jakautumista ja pitää huolen, että jokainen pääsee osallistumaan.
- Ohjaaja muistuttaa, että riittää että kukin puhuu omista ajatuksistaan ja näkölulmistaan käsin. Liikkeelle voidaan lähteä esimerkiksi yhdestä mieleen tulleesta asiasta.

Oivallukset

- Ohjaaja pyytää n. 10-15 min ennen keskustelun päättämistä osallistujia pohtimaan yhteistä keskustelua ja sen aikana heränneitä oivalluksia tai päällimmäisenä mieleen jääneitä asioita.
- Ryhmä toteuttaa oivallustenjakokierroksen esimerkiksi myötä- tai vastapäivään. Riippuen käytettävissä olevasta ajasta, osallistujia ohjeistetaan jakamaan muille yksi tai useampi keskustelun aikana herännyt oivallus. Osallistuja voi myös valita olla jakamatta oivallusta.

Keskustelun päättäminen

- Ohjaaja kiittää osallistujia osallistumisesta ja kertoo, että nyt on aika päättää keskustelu.

Kerro meille keskustelustasi QR-koodin kautta:

Kysymyspankki

Tästä löydät listan kysymyksiä, joita voit halutessasi hyödyntää keskustelussanne. Lämmittelykysymykset ovat tarkoitettu keskustelun alkuun, joihin osallistujat voivat vastata esittäytymisen yhteydesssä. Syventävät kysymykset auttavat tarvittaessa viemään keskustelua eteenpäin ja pohtimaan keskustelussa asioita, jotka ei vielä ole tulleet sanotuksi. Voit hyödyntää kysymyksiä sellaisenaan, muokata näitä keskusteluunne sopivammaksi tai katsoa näistä esimerkkiä omien kysymysten muotoiluun. Muistathan kuitenkin aina välttää vastakkainasettelevaa tai ratkaisukeskeistä kysymyksen muotoilua.

Esimerkki:

vastakkainasetteleva → Urheilua vai kulttuuria - kumpi tarjoaa enemmän hyvinvointia?
ratkaisukeskeinen → Miten voimme lisätä hyvinvointia urheilun ja kulttuurin avulla?

kärkenä syvempi ymmärrys → Urheilu ja kulttuuri - minkälaista hyvinvointia nämä tuottavat meille ja millä tavoin?

Lämmittelykysymykset

- Jaa yksi metsään liittyvä itsellesi rakas muisto tai kokemus?
- Minkälainen merkitys metsällä on arjessasi?
- Mikä metsässä on sellaista, joka tekee sinuun vaikutuksen kerta toisensa jälkeen?
- Milloin viimeksi kävit hyvän keskustelun metsään liittyen ja mikä teki siitä hyvän?
- Milloin viimeksi vietit aikaa metsässä ja mikä sai sinut menemään sinne?

Syventävät kysymykset

- Mitä kokemuksia ja pohdintoja toistenne esiin nostamat asiat herättävät sinussa?
- Millaisia havaintoja ja kokemuksia sinulla on aiheeseemme liittyen?
- Millä tavalla tämä asia/ilmiö/muutos on vaikuttanut tai vaikuttaa omaan arkeesi?
- Millä tavoin asia näyttäytyy hyvänä tai huonona arjessasi?
- Mitä olet oppinut asiasta ajan kuluessa?
- Millä tavoin käsiteltävä asia tai sen vaikutukset arkeesi ovat muuttuneet ajan kuluessa?
- Mitä kaipaisit lisää, jotta tilanne paranisi juuri sinun näkökulmastasi?
- Mikä tekee omasta toiminnastasi metsäalan ammattilaisena/toimijana helpompaa?
- Missä on onnistuttu ja kehitys on ollut myönteistä sinun näkökulmastasi?
- Mitä jo olemassa olevaa hyvää kaipaisit lisää?
- Onko jotain olennaista aiheeseemme liittyvää, mikä ei vielä ole noussut keskustelussamme esiin?
- Mikä aiheeseemme liittyvä tai keskustelussamme esiin noussut on sellaista mikä aiheuttaa sinussa huolta?
- Mikä aiheeseemme liittyvä on sellaista joka herättää sinussa toiveikkuutta tulevaisuuden suhteen?

Aihepankki

Aihepankki tarjoaa sinulle listan valmiista keskustelunaiheista, joita voit hyödyntää keskustelun käynnistämiseksi ihmisten kanssa. Listan aiheet ovat tarkoituksella yleisiä ja laajaa joukkoa koskevia, jotta ihmiset erilaisista taustoista voivat osallistua keskusteluun. Voit hyödyntää kunkin aiheen kohdalta löytyviä kysymyksiä sellaisenaan, ja lisätä halutessasi keskusteluun myös muita kysymyksiä. Näillä pääset joka tapauksessa hyvin liikkeelle!

Keskustelukulttuuri metsäalalla

- Mikä koetaan keskustelukulttuurissa haastavaksi?
- Entä mikä on hyvää ja toiveikkuutta herättävää?
- Mikä rohkaisee sinua itseäsi osallistumaan keskusteluun tai saa sinut jättäytymään sen ulkpuolelle?

Metsäsuhde

- Metsäsuhde rakentuu ihmisille eri tavoin ja tarkoittaa eri ihmisille eri asioita. Mistä metsäsuhde rakentuu sinulle ja miten kuvailisit metsäsuhdettasi tänä päivänä?
- Mitkä asiat ovat vaikuttaneet siihen, että suhteesi metsään on tänä päivänä sellainen kuin se on?
- Onko metsäsuhteesi muuttunut ajan saatossa millään tavalla? Onko se vahvistunut tai heikentynyt ja jos näin, niin mistä ajattelet sen johtuvan? Minkälaiset tapahtumat ja tilanteet ovat vaikuttaneet siihen?

Metsään liittyvät arvot ja tavoitteet

- Millaiset metsään liittyvät arvot (esim. taloudelliset, ekologiset, virkistys- ja hyvinvointi, kulttuuriset, sosiaaliset) ovat sinulle itsellesi tärkeimpiä? Mistä ajattelet sen johtuvan, että juuri nämä arvot ovat tulleet sinulle merkityksellisiksi?
- Miten arvot vaikuttavat tavoitteisiisi tai päätöksentekoosi metsään liittyen?

Tutkimus ja metsäala

- Millaisena näet tutkimuksen ja tieteen roolin metsäalalla ja nimenomaan metsään liittyvissä kysymyksissä?
- Mikä metsiä koskevassa tutkimuksessa koetaan sinun nähdäksesi haastavana, miksi näin ja millä tavoin tämä käy ilmi?
- Entä mikä metsiä koskevassa tutkimuksessa koetaan nähdäksesi hyvänä asiana? Miksi näin ja miten tämä käy ilmi?

Metsäala - Alani metsä

- Mikä metsäalassa on sinulle itsellesi kaikkein merkityksellisintä ja palkitsevinta?
- Minkälainen muutos alalla olisi omasta näkökulmastasi hyvä asia? Tämä voi liittyä mihin tahansa alaa koskevaan asiaan. Mitkä olisivat nähdäksesi muutoksen tuomat hyvät vaikutukset?
- Mitkä ovat omasta näkökulmastasi metsäalan vahvuudet?

Kotiseutuni metsä - mitä metsä merkitsee kotiseudullani?

- Metsän merkitys ja mitä se tuottaa ihmisille saattaa vaihdella myös seuduittain. Mitä metsä tuottaa ihmisille omalla kotiseudullasi? Kuuluuko metsä omassasi ja muiden puheissa ennen kaikkea työpaikkana, virkistyksen lähteenä, eri lajien kotina tai jonain muuna?
- Kuinka keskiössä metsä on kotiseudullasi kaiken tekemisen suhteen? Mitä kaikkea rakentuu nähdäksesi metsän ympärille?

Jokaisen oikeudet - “Yhteiset ja yksityisomisteiset metsämme”

- Millä tavoin jokaisenoikeudet ovat näkyneet omassa elämässäsi pienestä pitäen? Omasi tai muiden luonnossa liikkumisen lisäksi, miten jokaisenoikeudet on aiheena ollut pinnalla?
- Millaiset tilanteet ja hetket ja millä tavoin nämä ovat vaikuttaneet siihen, minkä verran arvostat jokaisenoikeuksia tänä päivänä?

Metsäalan murros - uutta ja vanhaa

- Kun pohdit omia kokemuksiasi ja havaintojasi metsäalalta, niin minkälaisia muutoksia ala on kokenut oman taipaleesi aikana? Mikä näyttäytyy sinulle itsellesi tänä päivänä erilaisena aiempaan verrattuna?
- Minkälaisia käynnissä olevia muutoksia tunnistat ja miten nämä näyttäytyvät sinulle?
- Mikä muutos on tuonut omasta näkökulmastasi huonoa ja mikä puolestaan hyvää? Millä tavoin nämä näkyvät hyvinä tai huonoina asioina arjessasi?
- Minkälainen alaa koskeva muutos olisi omasta näkökulmastasi toivottava?

Metsäalan houkuttelevuus ja vetovoima

- Mikä tekee metsäalasta sinulle itsellesi houkuttelevan? Mitä arvostat metsäalalla erityisesti?
- Mikä vaikuttaa nähdäksesi alan vetovoimaan ja uusien osaajien saamiseen? Mitä sellaista olet havainnut tai kuullut, mikä tekee alasta ihmisille joko etäisen tai helposti lähestyttävän?
- Missä on vetovoiman näkökulmasta alan suurimmat mahdollisuudet ja vahvuudet? Miksi nämä tulivat mieleesi?

Yksilön ääni metsiin liittyvässä keskustelussa

- Minkälainen merkitys sillä on sinulle, että yksilön, kuten vaikka metsänomistajan, metsäkoneenkuljettajan tai muun ammattilaisen ääni tulee kuuluviin metsään liittyvässä keskustelussa? Miksi näin?
- Kuuluuko yksilön ääni tänä päivänä hyvin metsiä koskevassa keskustelussa? Mistä syystä ajattelet näin?
- Minkä ajattelet vaikuttavan siihen, että yksittäinen henkilö tahtoo osallistua keskusteluun tai jättää osallistumatta siihen?

Hyvä pitää mielessä

Alta löydät listan asioista, joita on hyvä pohtia. Voit ajatella osaa vinkkeinä ja osaa tärkeinä huomioina.

- **Määräkin luo laatua.** Rakentava ja syvempään ymmärrykseen tähtäävä keskustelu voi toisinaan ottaa aikaa ja edellyttää useamman järjestetyn keskustelun. Älä lannistu, mikäli ensimmäinen kerta ei vastannut odotuksiasi. Syitä tähän voi olla monia. Osallistujan näkökulmasta osallistumista keskusteluun voi helpottaa ennen kaikkea se, että tarjoutuu uusia tilaisuuksia osallistua. Keskustelu vapautuu useasti nimenomaan toistojen kautta. Yksi erittäin tehokas tapa onkin lähestyä keskustelun järjestämistä siten, että suunnittelee jo alusta lähtien kolme saman osallistujaryhmän kesken toteutettavaa keskustelua.

- **Maailman, tai edes keskusteltavan aiheen ei tarvitse olla valmis keskustelunne päätteeksi**. Tämä edellyttäisi usein aktiivista ratkaisujen etsimistä ja päätöksentekoa. Syvempään ymmärrykseen tähtäävässä keskustelussa tavoite on eri, nimittäin syvemmän ymmärryksen rakentaminen. Uusi syventynyt ymmärrys tarjoaa kuitenkin usein entistä paremmat eväät tehdä hyviä ja kestäviä ratkaisuja ja päätöksiä toisena ajankohtana.

- **Käydään rakentavaa ja syvempään ymmärrykseen tähtäävää keskustelua kaikkien kanssa, ketkä ovat sille aidosti avoimia. Ihmiset tekevät keskustelun.** Jotta keskustelu pysyy tavoitteen mukaisena, edellyttää se aina sitä, että osallistujat käyvät keskustelua aidosti tavoitteeseen sitoutuneina. Syvempään ymmärrykseen tähtäävä keskustelu eroaa tavoitteeltaan väittelystä tai ratkaisukeskeisestä keskustelusta.

- **Syvempi ymmärrys ei automaattisesti tarkoita yhteisymmärrystä.** Keskustelussa ei tarvitse kantaa huolta yhteisymmärrykseen tai yksimielisyyteen pääsemisestä. Tärkeintä on oppia aiheesta enemmän ja ymmärtää itseämme ja muita paremmin. Pääasia on, että osallistujalla on utelias ja yhdessä ajattelulle avoin mieli.

- **Haastavista/jännitteisistä aiheista keskusteleminen on mahdollista.** Lukuisat haastavat ja jännitteiset aiheet koskettavat isoa määrää ihmisistä, mutta joista harva osallistuu keskusteluun. Käydään ja käynnistetään keskustelua kaikkien heidän kanssa keiden ääni puuttuu keskustelusta. Näin opimme itse aiheistakin enemmän.

- **Kutsuminen alkaa monesti aiheen määrittämisestä.** Hyvä keino lähteä pohtimaan keskusteluun mukaan kutsuttavia ihmisiä on miettiä, että keitä keskustelun aihe koskettaa, mutta kuka ei tavallisesti tule kutsutuksi mukaan. Tämä hiljaisista äänistä koostuva ryhmä on usein varsin iso.

- **Rauhassa hyvä tulee.** Syvempään ymmärrykseen tähtäävässä keskustelussa kyse on ennen kaikkea pysähtymisestä ja yhdessä pohtimisesta ajan kanssa. Arvostetaan siis sitä. Vältetään ratkaisukeskeisyyttä ja mutkat suoriksi ajattelua, vaalitaan keskustelussa sen sijaan keskeneräisyyttä, avoimuutta ja eri näkökulmien pohtimista oikein luvan kanssa. Näin rakennamme syvempää ymmärrystä monimutkaisistakin asioista.

- **Keskustelu on supervoima.** Yhdessä ajattelu ja oppiminen, yhteyksien luominen ja luottamuksen rakentuminen vievät tilaa turhilta oletuksilta ja säästävät aikaa tekemiselle sekä tarjoavat paremmat työkalut ratkoa ongelmia nyt ja tulevaisuudessa.

Kerro meille järjestämästäsi keskustelusta!

Järjestitkö keskustelun tämän materiaalin avulla? Kuulisimme siitä todella mielellämme!

Avaa QR-koodi ja kerro meille lyhyesti järjestämästäsi keskustelusta. Vastaaminen vie vain muutaman minuutin. Voit samalla antaa palautetta materiaalista ja auttaa meitä kehittämään toimintaamme edelleen.

Tieto auttaa meitä ymmärtämään, kuinka paljon keskusteluja järjestetään ja millaisia kokemuksia niistä syntyy.

Kiitos tasavertaisen ja rakentavan keskustelukulttuurin edistämisestä!